

Handläggare: Camilla Kjellin
Telefon 08-508 27 996

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2013-04-16 p.10

Tillsynsrapport för skolor och förskolor 2012

Förvaltningens förslag till beslut

- 1 Godkänna förvaltningens redovisning
- 2 Översända rapporten för kännedom till utbildningsförvaltningen och Norrmalms stadsdelsförvaltning

Gunnar Söderholm

Pia Winbladh Högfors

Sammanfattning

Tillsynsområdet

Tillsyn av skolor och förskolor inom Stockholms stad sker genom tillsynsbesök och informationsspridning. Både kommunala och privata verksamheter omfattas. Tillsynens mål är att successivt förbättra inomhusmiljön i stadens skolor och förskolor och därmed se till att eleverna/barnen inte utsätts för hälsorisker och inte hindras i sin utveckling och i sitt lärande. Under hösten 2012 har utöver den löpande tillsynen gjorts en utförligare kontroll och informationsinsats av kemikaliehanteringen på 39 skolor.

Bakgrund

Allmänt

Under 2012 genomfördes 127 inspektioner av skol/förskoleverksamheter i de stadsdelar som under de senaste 5 åren inte fått någon tillsyn. Grundskolor och förskolor besöktes på Norrmalm. 40 gymnasier besöktes i stadsdelarna: Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm, Södermalm, Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen, Älvsjö, Rinkeby-Kista

(bilaga 1). Alla verksamheter i samtliga stadsdelar har nu blivit inspekterade sedan den riktade tillsynen startade 2006.

Skolor och förskolor som tidigare inte fått något tillsynsbesök har liten eller ingen kunskap om att de ansvarar för att regelbundet kontrollera och säkerställa att lokalerna är lämpliga ur hälsosynpunkt. Verksamheterna förlitar sig i många fall på att fastighetsägaren tillhandahåller hälsomässigt bra lokaler som är ändamålsenliga för verksamheten. Många saknar kunskap ifall ventilationen är tillräcklig för antalet personer som vistas i lokalen eller om ljudnivån från ventilationen är för hög och skulle kunna utgöra en hälsorisk. De flesta skolor och förskolor har rutiner för städning och hygien, men de är inte alltid dokumenterade och rutinerna är i vissa fall bristfälliga.

Inomhusmiljön i stadens skolor och förskolor förbättras både genom att miljöförvaltningen inspekterar lokalerna, samt ställer krav och uppföljande åtgärder där så behövs, och genom kontroll av hur väl verksamheternas förebyggande arbete fungerar, den så kallade egenkontrollen.

Under hösten 2012 har utöver den löpande tillsynen gjorts en utförligare kontroll och informationsinsats av kemikaliehanteringen på 39 grundskolor och gymnasier.

Resultat

Sedan den riktade tillsynen startade 2006 och fram till och med 2012 är statistiken jämförbar när det gäller andelen brister som behöver följas upp av miljöförvaltningen. Om man bortser från statistiken för radon som genom åren har motsvarat ca hälften av de sammantagna anmärkningarna, har ca **30 %** av verksamheterna i år liksom tidigare år haft allvarliga brister som krävt uppföljning. Den sammantagna andelen hittade brister under 2013 års tillsyn är jämförbar för privata respektive kommunalt drivna verksamheter, till skillnad från 2011 då en större andel av de privata skolorna och förskolorna fick anmärkningar, framförallt på grund av brister gällande radon.

Under 2012 har miljöförvaltningen lagt extra resurser på att följa upp och ställa krav på åtgärder för brister i inomhusmiljön på skolorna och förskolorna. Brister som otillräcklig ventilation och ventilationsbuller har på så vis åtgärdats i större omfattning än tidigare år. Detta har bidragit till en hälsosammare inomhusmiljö för många barn/elever i berörda förskolor och skolor.

Uppföljning av anmärkningar

Av de 127 besök som gjordes 2012 krävde 30 % av alla verksamheter uppföljning inom ett eller flera områden. Resultatet är jämförbart med tidigare års tillsyn, och liksom tidigare år är det anmärkningar på ventilation och buller som är vanligast förekommande.

Samma verksamhet kan ha flera anmärkningar där uppföljning krävs.

STATISTIK ÖVER ANMÄRKNINGAR I FÖRSKOLOR OCH SKOLOR BESÖKTA 2012			
Resultat i form av antal anmärkningar	Antal privata skolor och förskolor	Antal kommunala skolor och förskolor	Summa privata och kommunala skolor och förskolor
	88 st (69%)	39 st (31 %)	127st (100 %)
Ingen anmärkning	62 av 88 (70 %)	27 av 39 (69%)	89 av 127 (70 %)
En eller flera anmärkningar	26 av 88 (30%)	12 av 39 (31%)	38 av 127 (30 %)
<i>Typ av anmärkning</i>			
Ventilation	18 av 88 (20 %)	6 av 39 (15 %)	24 av 127 (19 %)
Buller	17 av 88 (19 %)	5 av 39 (13 %)	22 av 127 (17 %)
Fukt	3 av 88 (3 %)	3 av 39 (8 %)	6 av 127 (5 %)
Vattentemperatur	2 av 88 (2%)	2 av 39 (5%)	4 av 127 (3%)

De flesta besökta verksamheterna får även anmärkningar utöver dem som miljöförvaltningen flöjer upp, men som de uppmanas att åtgärda inom sin egenkontroll. Vanligast förekommande anmärkningar är bl.a. avsaknad av dokumentation av rutiner för städning och hygien, samt avsaknad av eller ofullständiga OVK- och luftflödesprotokoll.

Exempel på anmärkningar där det krävs uppföljning inom varje sakområde:

- **Ventilation:** Indikerande koldioxidmätning har inte kunnat utföras vid inspektion och bedömning av ventilationens kapacitet har inte kunnat göras på grund av avsaknad av aktuellt OVK- och luftflödesprotokoll eller ofullständigt luftflödesprotokoll, koldioxidvärden över 1000 ppm har uppmätts i skolan/förskolans lokaler, personalen och/eller inspektören på plats upplever att det är otillräcklig ventilation.

- **Buller:** Från ventilation. Indikerande bullermätning visar på kontinuerliga ljudnivåer på mer än 30 dBA från ventilationsdon eller aggregat, om ljudnivåmätning inte har kunnat utföras men inspektören misstänker att ljudnivån överskrider riktvärdet.
- **Fukt:** Om det vid inspektion finns tecken på fuktskador såsom avvikande lukt, missfärgningar i ytskikt, flagnande färg, bubblor i golvmatta m.m. Om det finns tecken på fuktskada och det vid indikerande mätning visar på förhöjda fukthalter.
- **Vattentemperatur:** Om varmvattensystemet misstänks utgöra en risk för spridning av mikroorganismer och bakterier så som legionella; t ex om nedreglering av vattentemperaturen inte sker vid tappvattenstället, temperaturer under 50 °C uppmäts vid tappvattenställena där ingen nedreglering sker. Om duschar som används av förskolebarn inte kan låsas vid 38 °C och därför utgör en skållningsrisk.

Kemikalietillsynen

En extra informationsinsats och kontroll gjordes av kemikaliehanteringen på 39 grundskolor och gymnasier, varav 31 privata och 8 kommunala verksamheter. Den ojämna fördelningen mellan privata och kommunala skolor beror på att kemikalietillsynen genomfördes utöver den ordinarie tillsynen i slutet av året, och de verksamheter som återstod att inspektera fördelade sig på detta sätt.

De kemikalier som förekom på skolorna var NO-/kemi kemikalier, städ- och rengöringsmedel, färg, lim, spackel, klottersaneringsmedel, bild/keramik- samt frisörkemikalier. **62 %** av skolorna uppgav att de hade rutiner och ansvarsfördelning för all kemikaliehantering.

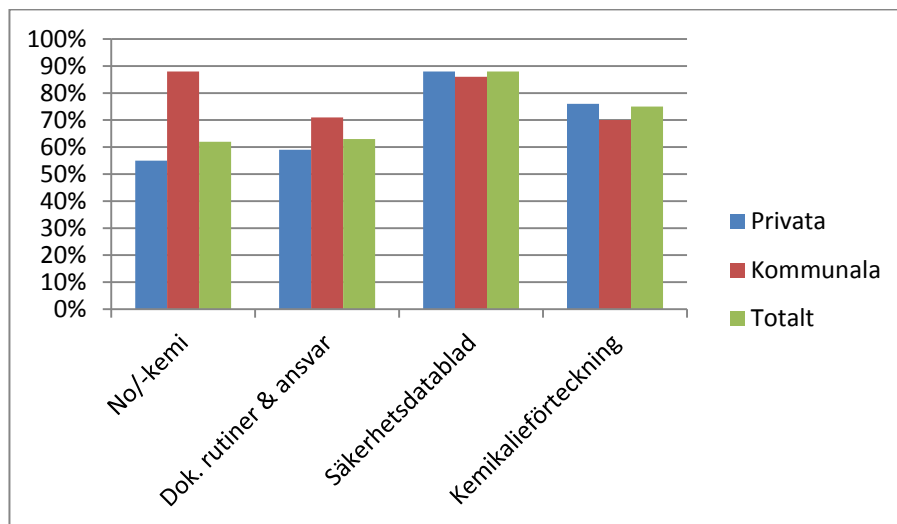
NO-/kemi

Av de kemikalier som fanns på skolorna är det främst de som används inom NO- och kemiundervisning som har störst hälso- och miljöpåverkan. Det var 24 stycken av de 39 inspekterade verksamheterna som hade NO- och kemiundervisning.

Majoriteten, **83 %**, av skolorna med NO-/kemiundervisning svarade att de hade rutiner och ansvarsfördelning för kemikaliehanteringen, men endast **62 %** uppgav att rutinerna och ansvarsfördelningen var dokumenterad (tabell 1). Alla verksamheter med NO-/kemiundervisning bedömdes vid inspektionstillfället förvara kemikalierna utom räckhåll för elever/obehöriga och säkert för miljön. Andelen skolor som uppgav att de hade säkerhetsdatablad var **88 %**, och **75 %** uppgav samt redovisade att de hade kemikalieförteckning över kemikalierna för NO-/kemi.

Kemikaliehanteringen för NO/-kemi

Tabell 1

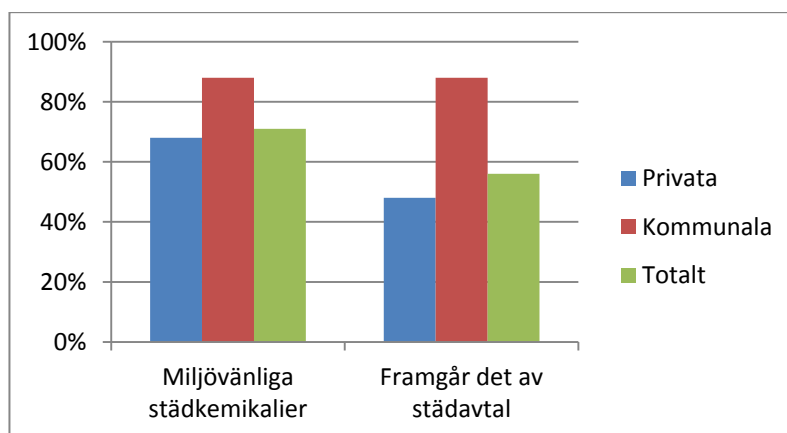
Av de 39 inspekterade skolorna hade 24 NO/-kemisalar, varav 17 privata och 7 kommunala skolor

71 % av skolorna uppgav att de ställde krav på städentreprenören att använda kemikalier med minsta möjliga hälso- och miljöpåverkan, 56 % uppgav att detta framgick av städavtalet (tabell 2).

En större andel av de kommunala skolorna ställer krav på städkemikalier (tabell 2), vilket skulle kunna bero på att städningen upphandlas centralt i staden. Inom den här tillsynen har dock inte kontrollerats om stadens upphandlade städbolag använder kemikalier med minsta möjliga hälso- och miljöpåverkan, eller om det framgår av städavtalet.

Städkemikalier

Tabell 2

Av de 39 inspekterade skolorna uppgav 28 st (71 %) att de ställde krav på städentreprenören att kemikalier med minsta möjliga hälso- och miljöpåverkan ska användas, 22 st (56 %) uppgav att det framgick av städavtalet.

Tillsynsenkät

För att få en uppfattning om hur skolorna och förskolorna upplever inspektionerna och för att kunna utveckla tillsynen, har miljöförvaltningen under de senaste åren genomfört enkätundersökningar. Resultatet för 2012 års tillsyn visar på att majoriteten av skolorna och förskolorna är mer positiva till tillsynen i jämfört med både 2011 och 2010. En större andel av verksamheterna gav miljöförvaltningen högsta betyg för hur de upplevde besöket och för den information de fick vid tillsynen under 2012. Undantagen är information om tillsynsavgiften som visade på sämre resultat än 2010, och tillgängligheten som visade på sämre resultat än för 2011. Miljöförvaltningen kommer att se över rutinen för hur inspektörerna informerar om tillsynsavgiften och vad som kan göras för att förbättra tillgängligheten.

För resultatet av hela enkätundersökningen, se bilaga 2 – ”Enkät skola/förskola 2010-2012”

Fortsatt arbete

Under 2013 påbörjar miljöförvaltningen uppföljande tillsyn av stadens skolor och förskolor. Stadsdelarna Kungsholmen, Enskede-Årsta-Vantör och Spånga-Tensta kommer att besökas i den första tillsynsomgången, och fokus kommer vara på tidigare års vanligaste brister, såsom ventilation, buller, städ- och hygienrutiner.

Barn och ungdomar tillbringar mycket av sin vakna tid i förskolan/skolan och det är därför väsentligt att de där ges möjlighet att vistas utomhus i sunda miljöer. Under året gör miljöförvaltningen i samband med tillsynen en övergripande kartläggning av utomhusvistelsen vid de skolor och förskolor som besöks.

Slut

Bilagor

- Bilaga 1 ”40 gymnasier inspekterade 2012”
- Bilaga 2 ”Enkät skola/förskola 2010-2012”